

Til
Sundhedsstyrelsen
Axel Heides Gade 1
2300 København S

Att: jevb@sst.dk

Det Etiske Råd
Holbergsgade 6
1057 København K
Tel + 45 7221 6860
www.etiskraad.dk

20. juni 2014
J.nr.: 1403287
Dok. nr.: 1473741
UH

Vedrørende høring vedr. udkast til vejledning om udredning og behandling af transkønnede

Det Etiske Råd takker for modtagelsen af ovennævnte i høring.

Vejledningen præciserer den omhu og samvittighedsfuldhed, som en læge skal udvise ifølge autorisationsloven ved udredning og behandling af transkønnede patienter, som ønsker kønsmodificerende behandling. Vejledningen indeholder derfor først og fremmest retningslinjer af lægefaglig karakter og fastlægger ansvarsfordelingen mellem de involverede sundhedspersoner.

Det Etiske Råd har enkelte kommentarer til vejledningen set ud fra patientens perspektiv.

Patientens inddragelse

Rådet finder generelt, at patientens inddragelse i behandlingsplaner m.v. i højere grad bør fremgå af vejledningen. Det anføres i indledningen af vejledningen, at udredning og eventuel behandling skal foretages med en åben, rummelig, værdig og respektfuld tilgang til patientens problemstilling og med inddragelse af patientens synspunkter og ønsker. Dette kan Rådet i høj grad tilslutte sig, men det er Rådets opfattelse, at denne tilgang ikke konkret kommer til udtryk i vejledningens retningslinjer.

Afslag på behandling

Det anføres i vejledningen, at patienter, som ikke vurderes egnede til medicinsk eller kirurgisk behandling og derfor ikke kan få et behandlingstilbud, skal have tilbud om støttende og rådgivende samtaler. Modtagelse af afslag på behandling af transkønnethed kan være meget indgribende i et menneskes liv. En sådan afgørelse bør derfor efter Rådets opfattelse være omgivet af den retssikkerhed, som følger af bl.a. forvaltningslovens regler. Det bør således fremgå af

vejledningen, at patienten skal modtage begrundelse, have klagevejledning m.v.

Udredning og behandling af inhabile voksne og mindreårige patienter

Behandling af voksne, der ikke selv har tilstrækkelig forståelse, samt patienter, der er under 18 år, rejser særlige dilemmaer.

Behandling for transkønnethed kan være et stærkt ønske hos disse patienter og have stor betydning for deres livskvalitet – og for unges vedkommende for deres videre vækst og udvikling i livet.

Vejledningen forholder sig ikke til rådgivning, udredning og behandling m.v. af voksne personer, der ikke selv har en tilstrækkelig forståelse. Når det gælder kastration, skal sundhedslovens regler om stedfortrædende samtykke til sterilisation følges. Hvis behandlingen består i medicinsk behandling eller anden kirurgisk behandling, er det sundhedslovens almindelige regler om stedfortrædende samtykke, der skal anvendes. Det er Rådets opfattelse, at sådanne forhold i højere grad bør fremgå af vejledningen. Uanset vejledningen er rettet til stærkt specialiserede læger, som må formodes at kende til dette komplekse samspil mellem regler, så bør en vejledning også tjene som informationskilde til patienter og deres pårørende.

Det samme gælder for mindreårige. Der henvises i vejledningen til sundhedslovens regler om inddragelse af mindreårige, men i vejledningens tekst angives fx ikke, at patienten selv ved det fyldte 15. år skal give samtykke. Vejledningen forholder sig fx heller ikke til eventuelle uenigheder mellem den unge og forældrene. Sådanne forhold bør fremgå direkte af vejledningen. Det skal tilføjes, at Rådet finder, at det tillige bør fremgå af vejledningen, i hvilket omfang anden kønsmodificerende kirurgisk behandling end kastration kan finde sted på unge under 18 år.

Med venlig hilsen
på Det Ethiske Råds vegne

Jacob Birkler
Formand